Τα 21 Οχυρά της Γραμμής ΜΕΤΑΞΑ

Τα 21 Οχυρά της Γραμμής ΜΕΤΑΞΑ

Την περίοδο 1936- 1940 κατασκευάστηκε με απόλυτη μυστικότητα ένα τιτάνιο στρατιωτικό οχυρωματικό έργο στα βόρεια σύνορα της Ελλάδας, που στηρίζονταν σε 21 οχυρά συγκροτήματα. Σκοπός τους η εξασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας της Ελλάδας, από την βουλγαρική επεκτατική πολιτική, που αξίωνε έξοδο στο Αιγαίο Πέλαγος.

Τα σημαντικότερα σημεία εισβολής από βορρά που οχυρώθηκαν την περίοδο 1936- 1940, ήταν τα παρακάτω:

α. Όρος Μπέλες (Κερκίνης)

β. Στενωπός Ρούπελ

γ. Διάβαση Κάλη (νοτιανατολικά του χωριού Άγκιστρο)

δ. Διάβαση Περσέκ (δυτικά του Κάτω Νευροκοπίου)

ε. Υψίπεδο Κάτω Νευροκοπίου

στ. Λεκάνης Βώλακος

ζ. Διάβαση Εχίνου (βορείως της Ξάνθης)

η. Διάβαση Νυμφαίας (βορείως της Κομοτηνής)

Όρος Μπέλες (Κερκίνη)

Το όρος Μπέλες εκτίνεται από την λίμνη Δοιράνη μέχρι τον ποταμό Στρυμόνα και η κορυφογραμμή του αποτελεί το φυσικό σύνορα της χώρας μας με τη Βουλγαρία. Είναι το μόνο φυσικό γεωγραφικό εμπόδιο που καλύπτει από βορρά τη Θεσσαλονίκη και τις ζωτικές σιδηροδρομικές γραμμές της βορείου Ελλάδας. Προς το ελληνικό έδαφος οι απολήξεις του όρους είναι απότομες και δεν παρουσιάζουν πλατύσματα για την κατασκευή οχυρώσεων, ενώ η κίνηση αρμάτων είναι αδύνατη. Από την κορυφογραμμή (που στα 2/3 της το υψόμετρο κυμαίνεται από 2.020 μέτρα μέχρι 1.600) μέτρα διέρχονται μόνο ημιορεινές οδεύσεις.

Σε περίπτωση ελληνοβουλγαρικού πολέμου το Μπέλες θα έπρεπε να διατηρηθεί ασφαλή σε ελληνικά χέρια προκειμένου:

α. Να αποκτηθεί ελευθερία κινήσεων στην περιοχή Σιδηροκάστρου.

β. Να εξασφαλιστεί η ασφάλεια της σιδηροδρομικής γραμμής.

γ. Να διαμορφωθούν ευνοϊκές συνθήκες για ενέργεια ελληνικών δυνάμεων προς τον κόμβο του Πετριτσίου.

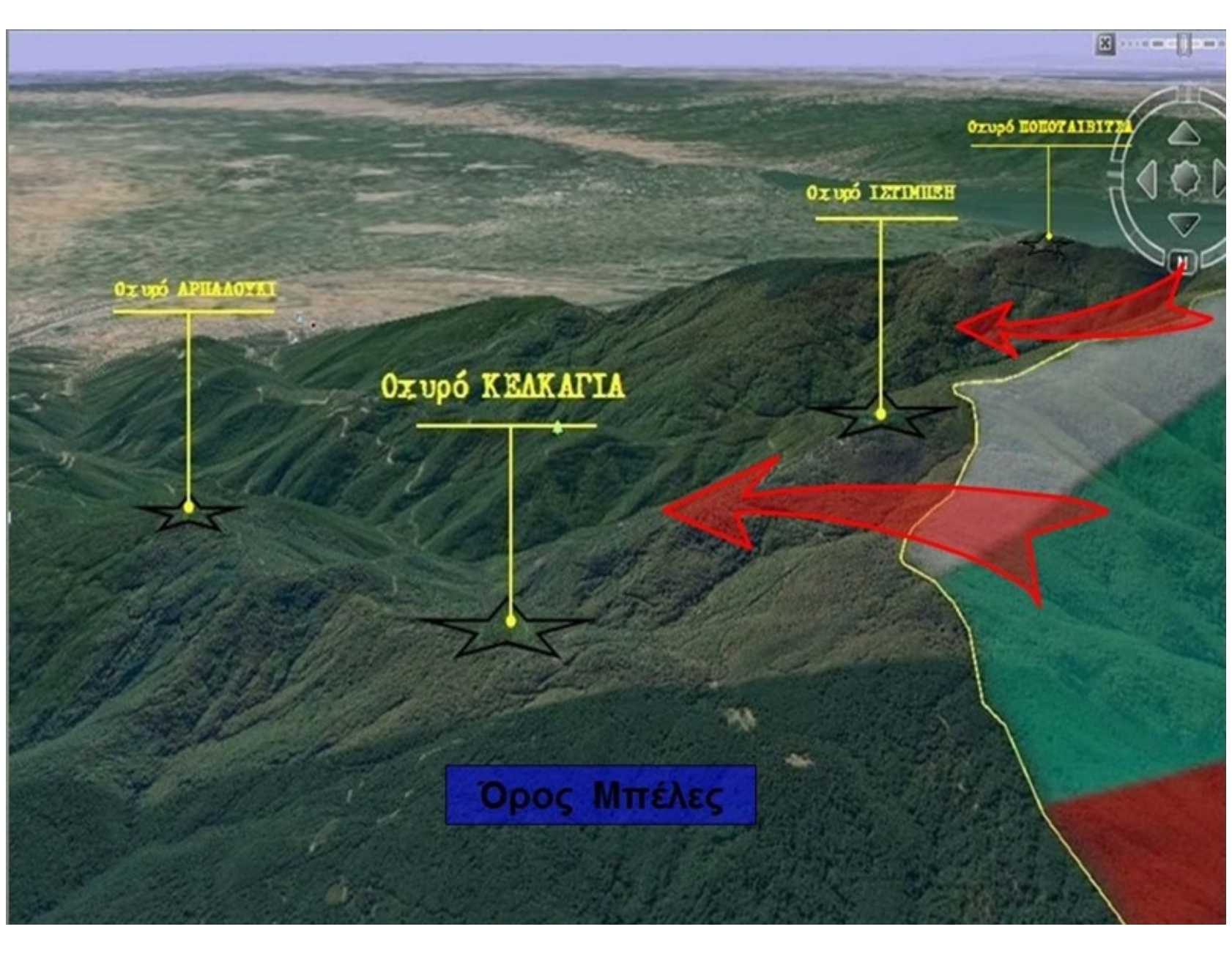

Όρος Μπέλες (Κερκίνη)

Για την απαγόρευση της κατεύθυνσης από το βουλγαρικό Πέτριτς προς το Νέο Πετρίτσι κατασκευάστηκαν τεσσάρα (4) οχυρά:

α. Οχυρό ΠΟΠΟΤΛΙΒΙΤΣΑ

β. Οχυρό ΙΣΤΙΜΠΕΗ

γ. Οχυρό ΚΕΛΚΑΓΙΑ

δ. Οχυρό ΑΡΠΑΛΟΥΚΙ

Δευτερεύουσα αποστολή των οχυρών ΠΟΠΟΤΛΙΒΙΤΣΑ και ΙΣΤΙΜΠΕΗ, ήταν η χρήση τους ως βάση εξόρμησης για την εκδήλωση επιθετικής ενέργειας προς Πέτριτς. Αυτός ήταν και ο λόγω της εγγύτητάς τους προς τη συνοριακή γραμμή.

Δυτικά των οχυρών και για περίπου 25 χιλιόμετρα (μέχρι το Τριεθνές) λόγω του δύσβατου του εδάφους και της απότομης κορυφογραμμής που χαρακτηρίζονταν ως *«κόψη εγχειριδίου»*, δεν ήταν δυνατή η κατασκευή οχυρών. Η ασφάλεια της κορυφογραμμής ή όπως ονομάζονταν «οροθετικής γραμμής» εξασφαλίζονταν σε λόχους προκαλύψεως Ήταν οργανωμένοι σε Κέντρα Αντιστάσεως (Κ.Α.), στα οποία ήταν ενταγμένα και τα 10 σκυρόδετα πολυβολεία του δυτικού Μπέλες.

Στενωπός Ρούπελ

Η στενωπός Ρούπελ βρίσκεται στο νομό Σερρών, σχηματίζεται καθώς ο ποταμός Στρυμόνας ρέει από βορρά προς νότο και συμπιέζεται από τους ορεινούς όγκους Μπέλες (Κερκίνη) και Τσιγκελιού (Άγκιστρο). Το μήκος της στενωπού είναι περίπου 10 χιλιόμετρα, ενώ το πλάτος της κυμαίνεται από 500 μέτρα έως 2 χιλιόμετρα. Ο ποταμός Στρυμόνας πριν εισέλθει στη στενωπό, διατρέχει την κοιλάδα της Μαρινούπολης στη Βουλγαρία, διατρέχει στη συνέχεια την κοιλάδα των Σερρών στην Ελλάδα, ώστου τελικά εκβάλει στο Αιγαίο Πέλαγος.

Η διαδρομή που ακολουθεί ο Στρυμόνας, είναι η συντομότερη οδός από το υψίπεδο της Σόφιας προς το Αιγαίο Πέλαγος και αντίστροφα. Έτσι κατά μήκος της κοιλάδας του Στρυμόνα υλοποιείται ο επιθετικός άξονας εισβολής Κρέσνα-Ρούπελ-Σέρρες που είναι ο μεγαλύτερος άξονας εισβολής στην Ελλάδα από βορρά.

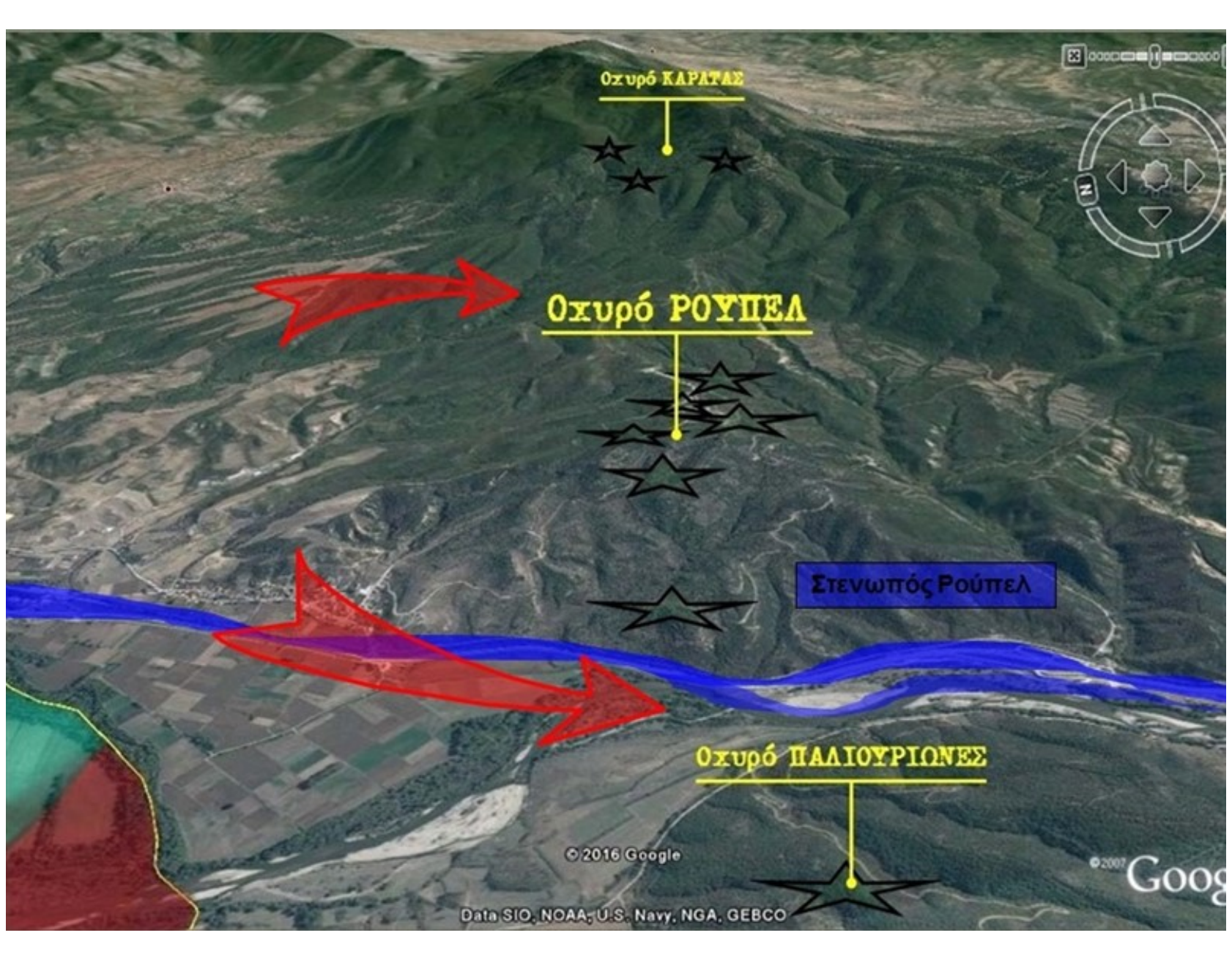

Στενωπός Ρούπελ

Για την εξασφάλιση της στενωπού και την απαγόρευση των παρόχθιων δρομολογίων του ποταμού Στρυμόνα, κατασκευάστηκαν δύο (2) οχυρά:

α. Οχυρό ΠΑΛΙΟΥΡΙΩΝΕΣ

β. Οχυρό ΡΟΥΠΕΛ

Το οχυρό ΡΟΥΠΕΛ, είναι η «Ναυαρχίδα» της οχυρωματικής Γραμμής ΜΕΤΑΞΑ, το μεγαλύτερο από τα 21 οχυρά, καθώς σε αυτόν τον άξονα εισβολής, ο εχθρός μπορούσε να αναπτύξει μεγάλο αριθμό δυνάμεων, σε αντίθεση με την υπόλοιπη μεθοριακή γραμμή που παρεμβάλλονταν δύσβατοι ορεινοί όγκοι. Απώλεια της πεδιάδας των Σερρών και των πόλεων Σιδηροκάστρου και Σερρών, θα συνεπάγονταν απώλεια της Ανατολικής Μακεδονίας, και θα διακυβεύονταν άμεσα η ασφάλεια της Θεσσαλονίκης.

Διάβαση Κάλη

Μεταξύ του όρους Άγκιστρο (Τσιγκέλι) και Βροντούς δημιουργείται ένας ημιορεινός διάδρομος, από τον οποίο εχθρικές δυνάμεις μπορούσαν να προωθηθούν ταχύτατα προς Αχλαδοχώρι και στη συνέχεια προς την πόλη του Σιδηροκάστρου και Σερρών.

Επιπρόσθετα από τη διάβαση της Κάλη θα μπορούσε να παρακαμφθεί η ισχυρά οχυρωμένη τοποθεσία της στενωπού Ρούπελ.

Για την εξασφάλιση της διάβασης της Κάλη, αλλά και δευτερευόντων οδεύσεων του όρους Άγκιστρου που οδηγούσαν στην πόλη του Σιδηροκάστρου, κατασκευάστηκαν δύο (2) οχυρά

α. Οχυρό ΚΑΡΑΤΑΣ

β. Οχυρό ΚΑΛΗ

Το οχυρό ΚΑΡΑΤΑΣ είχε επιπρόσθετα και αποστολή, την ανατολική πλαγιοφύλαξης του οχυρού ΡΟΥΠΕΛ.

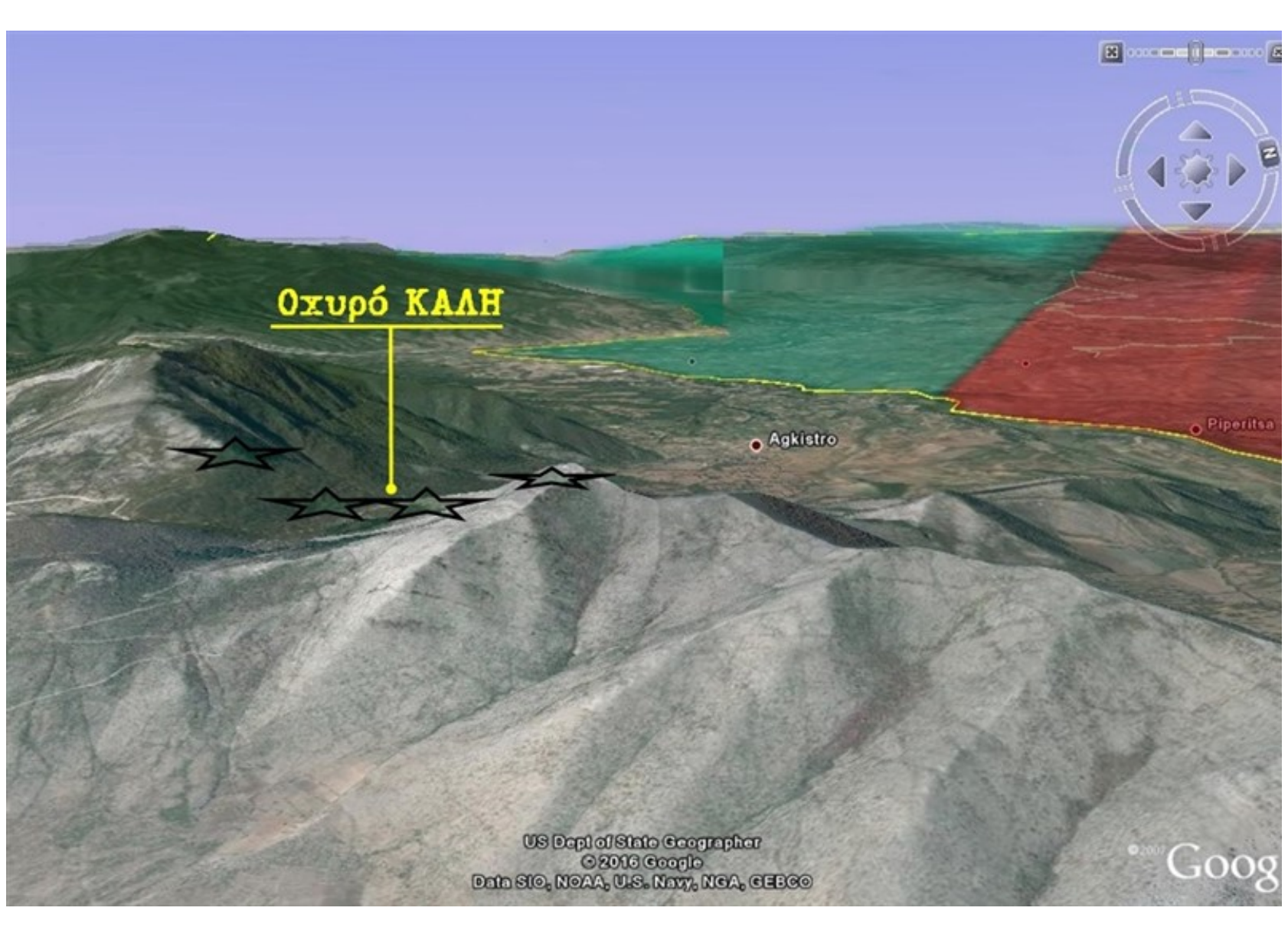

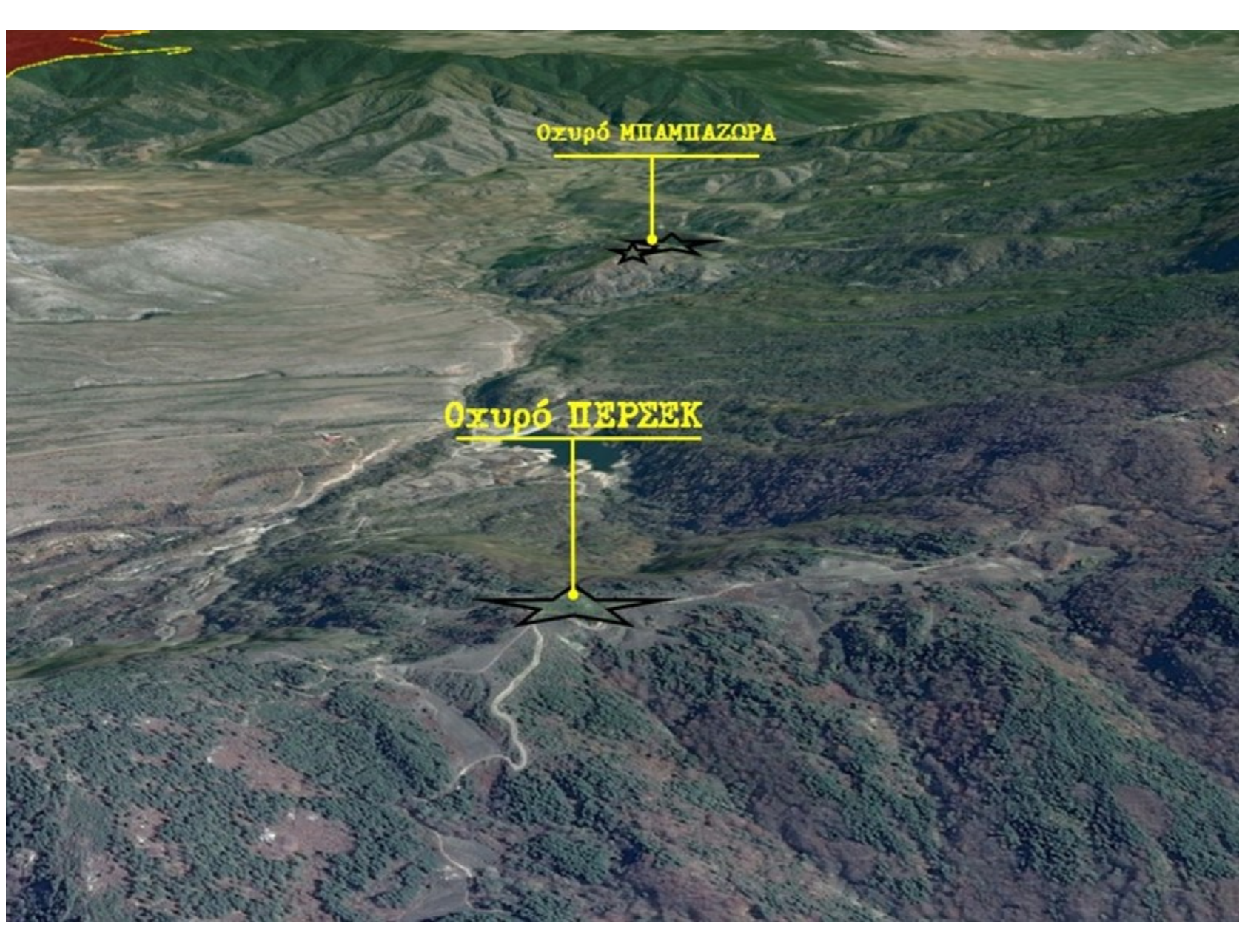

Διάβαση Βροντός

Για την απαγόρευση των οδεύσεων που συγκλείουν στην στενωπό του Βαθύτοπου και μέσω της διάβασης Περκέκ οδηγούν προς Αχλοδοχώρι και Σιδηρόκαστρο κατασκευάστηκαν δύο (2) οχυρά

α. Οχυρό ΠΕΡΣΕΚ

β. Οχυρό ΜΠΑΜΠΑΖΩΡΑ

Επιπρόσθετα το οχυρό ΜΠΑΜΠΑΖΩΡΑ είχε αποστολή και την από δυτικά πλαγιοφύλαξη του οχυρού ΜΑΛΙΑΓΚΑ.

Υψιπέδου Κάτω Νευροκοπίου

Το υψιπέδου του Κάτω Νευροκοπίου βρίσκεται σε υψόμετρο 545 μέτρων, απέχει περίπου 12 χιλιόμετρα από την ελληνοβουλγαρικής συνοριακής γραμμής και 40 χλμ. από την πόλη της Δράμας.

Το υψίπεδο είναι πεδιάδα τετραγωνικού περίπου σχήματος πλευρά 8 χλμ. και προσφέρει περιορισμένη κάλυψη από συστάδες δέντρων και μικρούς θάμνους

Μοναδικό χαρακτηριστικό σημείο είναι ένα βραχώδες ύψωμα εμβαδού περίπου ενός τετραγωνικού χλμ. που αποτελεί το κλειδί της τοποθεσίας. Στην βάση του είναι χτισμένο το χωριό Οχυρό.

Από το υψιπέδου του Κάτω Νευροκοπίου διέρχεται ο δεύτερος μεγαλύτερος άξονας εισβολής στην Ελλάδα από βορρά μετά τη στενωπό Ρούπελ.

Μοναδικό χαρακτηριστικό σημείο είναι ένα βραχώδες ύψωμα εμβαδού περίπου ενός τετραγωνικού χλμ. που αποτελεί το κλειδί της τοποθεσίας. Στην βάση του είναι χτισμένο το χωριό Οχυρό

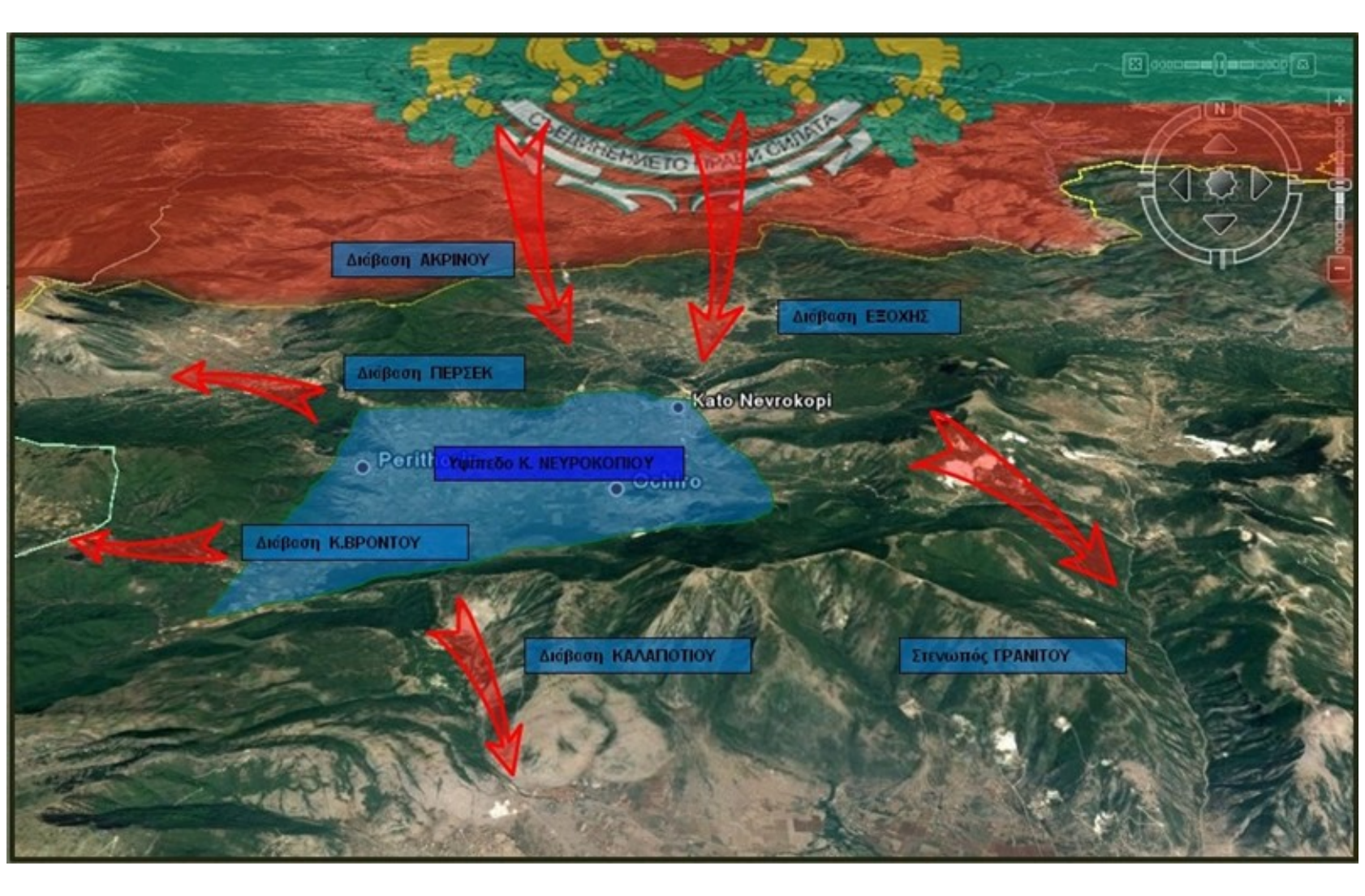

Από το υψιπέδου του Κάτω Νευροκοπίου διέρχεται ο δεύτερος μεγαλύτερος άξονας εισβολής στην Ελλάδα από βορρά μετά τη στενωπό Ρούπελ.

Εχθρικές δυνάμεις μέσω των συνοριακών διαβάσεων Ακρίνου και Εξοχής, εύκολα μπορούν να προσεγγίσουν το Κάτω Νευροκοπί, η κατάληψη του οποίου θα τους επέτρεπε:

α. μέσω των διαβάσεων Περσεκ και Βροντούς, να προωθήσουν δυνάμεις στην πεδιάδα των Σερρών.

β. μέσω της διάβασης Καλαποτίου και στενωπό Γρανίτου, να προωθήσουν δυνάμεις στην πεδιάδα της Δράμας.

Απώλεια του υψίπεδου Κάτω Νευροκοπίου θα συνεπάγονταν κατάληψη των πόλεων της Δράμας και Καβάλας και θα διακυβεύονταν άμεσα η ασφάλεια της Θεσσαλονίκης.

Για την εξασφάλιση του Κάτω Νευροκοπίου κατασκευάστηκαν έξι (6) οχυρά:

α. Οχυρό ΜΑΛΙΑΓΚΑ

β. Οχυρό ΠΕΡΙΘΩΡΙ

γ. Οχυρό ΠΑΡΤΑΛΟΥΣΚΑ

δ. Οχυρό ΝΤΑΣΑΒΛΗ

ε. Οχυρό ΛΙΣΣΕ

στ. Οχυρό ΠΥΡΑΜΙΔΟΕΙΔΕΣ

Χαρακτηριστικό της οχύρωσης στην περιοχή του Κάτω Νευροκοπίου ήταν η ισχυρή αντιαρματική άμυνα. Ενδεικτικά φέρεται ότι από τα 24 αντιαρματικά πυροβόλα 37 χιλ. που διατέθηκα συνολικά στη Γραμμή ΜΕΤΑΞΑ, τα 13 εξόπλιζαν τα οχυρά του Νευροκοπίου. Η «απόφραξη» του υψιπέδου συμπληρώνονταν με ένα αντιαρματικό εμπόδιο μήκους περίπου 3 χλμ. αποτελούμενο από σιδηροτροχιές και σκυρόδετους πεσσούς (τα επονομαζόμενα και «δόντια του δράκοντα») και είναι το μεγαλύτερο κώλυμα που κατασκευάστηκε στη Γραμμή ΜΕΤΑΞΑ.

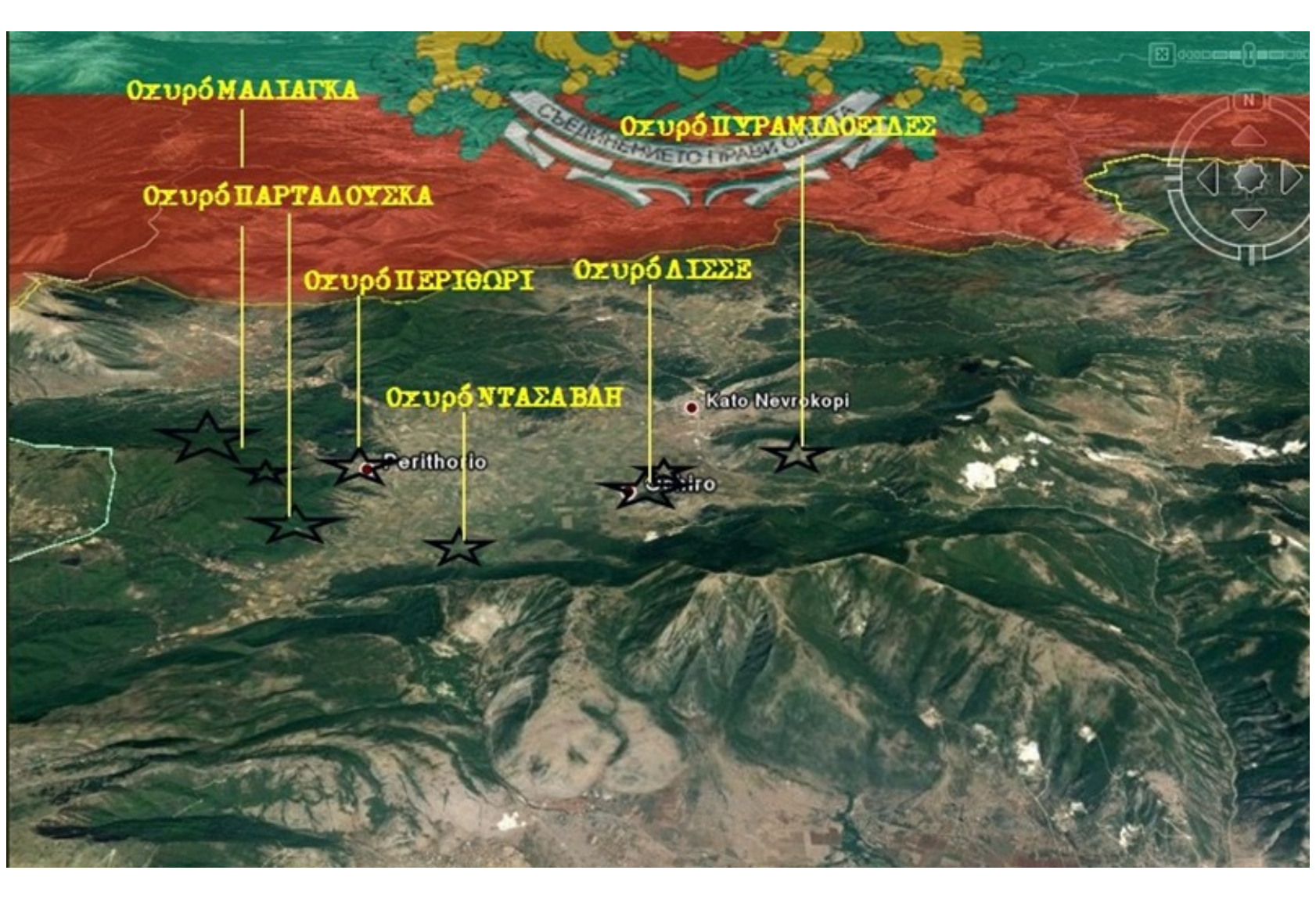

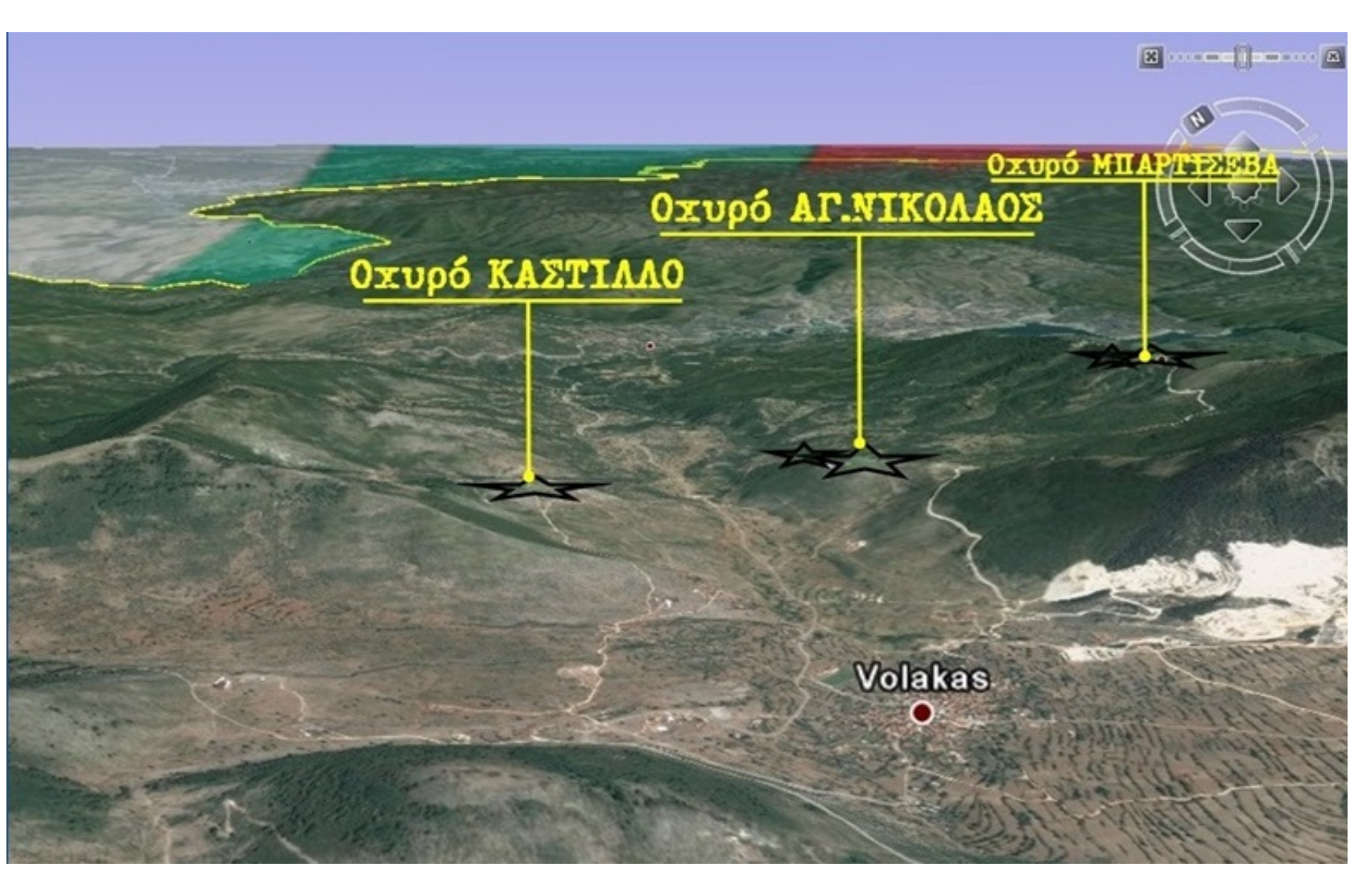

Λεκάνης Βώλακος

Η λεκάνη του Βώλακα βρίσκεται σε υψόμετρο 830 περίπου μέτρων και απέχει 20 χιλιόμετρα περίπου από το Κάτω Νευροκόπι. Για την εξασφάλιση της λεκάνης του Βώλακα και κατ'επέκταση της πεδιάδας και πόλης της Δράμας, κατασκευάστηκαν τρία (3) οχυρά:

α. Οχυρό ΚΑΣΤΙΛΛΟ

β. Οχυρό ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

γ. Οχυρό ΜΠΑΡΤΙΣΕΒΑ

Ροδόπη

Ενδεχόμενη εισβολή στη χώρα μας από τη Θράκη, θα έπρεπε να γίνει μέσω των δύο βασικών οδεύσεων της Ροδόπης:

α. από τη διάβαση του Εχίνου βορείως της Ξάνθης

β. τη διάβαση της Νυμφαίας, βορείως της Κομοτηνής

Από εκεί οι εχθρικές δυνάμεις μέσω της διάβασης της Νέας Καρβάλης και οδεύσεων του Νέστου ποταμού, θα μπορούσαν να κινηθούν δυτικά για κατάληψη της Καβάλα και στη συνέχεια να περισφίξουν την πόλη της Θεσσαλονίκης.

Σε αυτές τις δύο διαβάσεις κατασκευάστηκαν αντίστοιχα δύο ομώνυμα οχυρά:

α. Οχυρό ΕΧΙΝΟΣ

β. Οχυρό ΝΥΜΦΑΙΑ

Χαρακτηριστικά των δύο οχυρών της Ροδόπης, ήταν ότι δεν είχαν πλαγιοφύλαξη και αλληλοκάλυψη άλλων οχυρών, ενώ το υποτυπώδες οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο δεν ευνοούσε την προωθήσει δυνάμεων για την υποστήριξη τους. Γι'αυτό το λόγω, η αυτονομία των οχυρών ΕΧΙΝΟΥ και ΝΥΜΦΑΙΑΣ σε πυρομαχικά, τροφή και νερό ανέρχονταν στις 15 ημέρες, ενώ τα υπόλοιπα οχυρά της Γραμμής ΜΕΤΑΞΑ είχαν αυτονομία για 10 ημέρες. Επίσης δευτερεύουσες όδευσης της οροσειράς Ροδόπης, μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την παράκαμψη των οχυρωμένων τοποθεσιών.

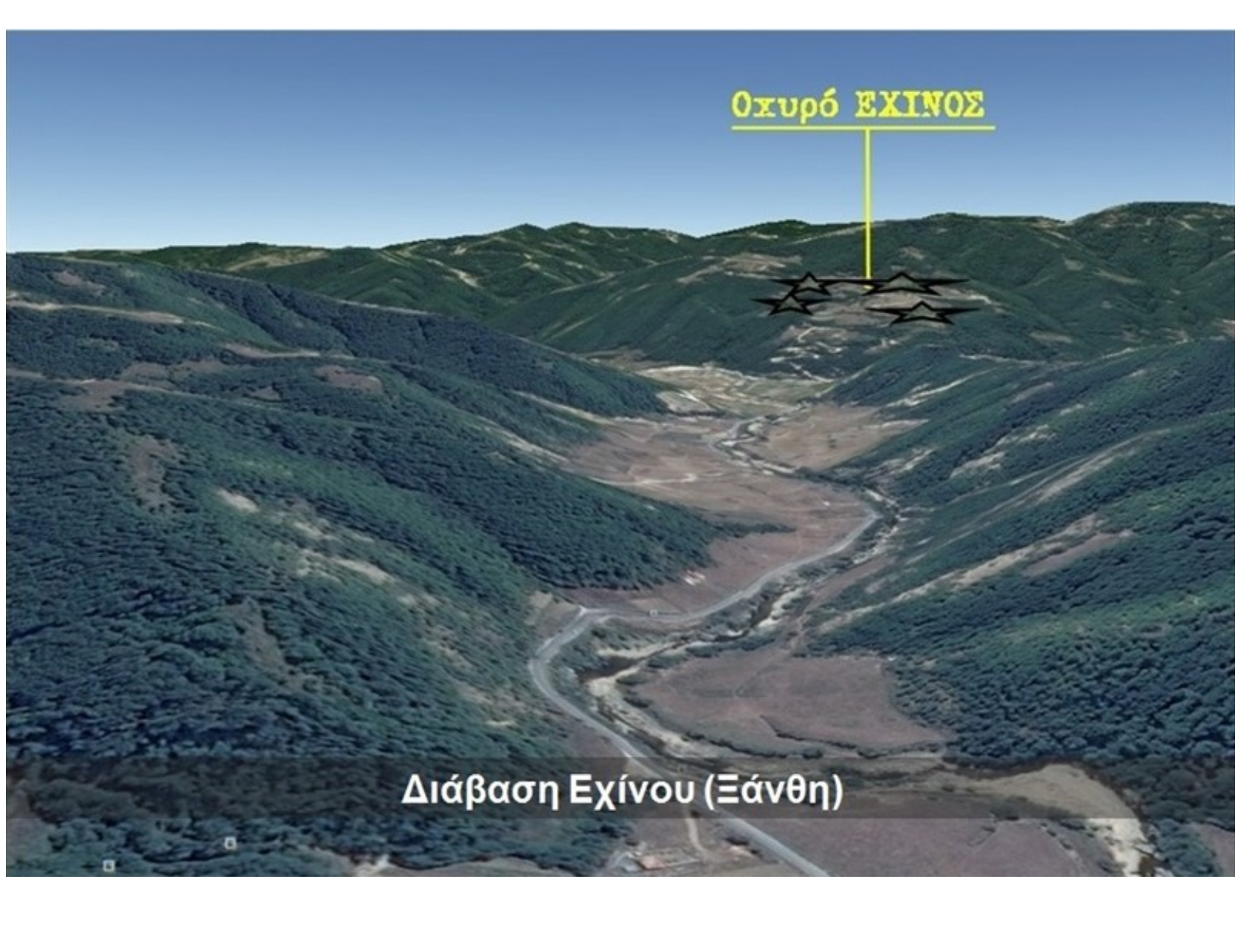

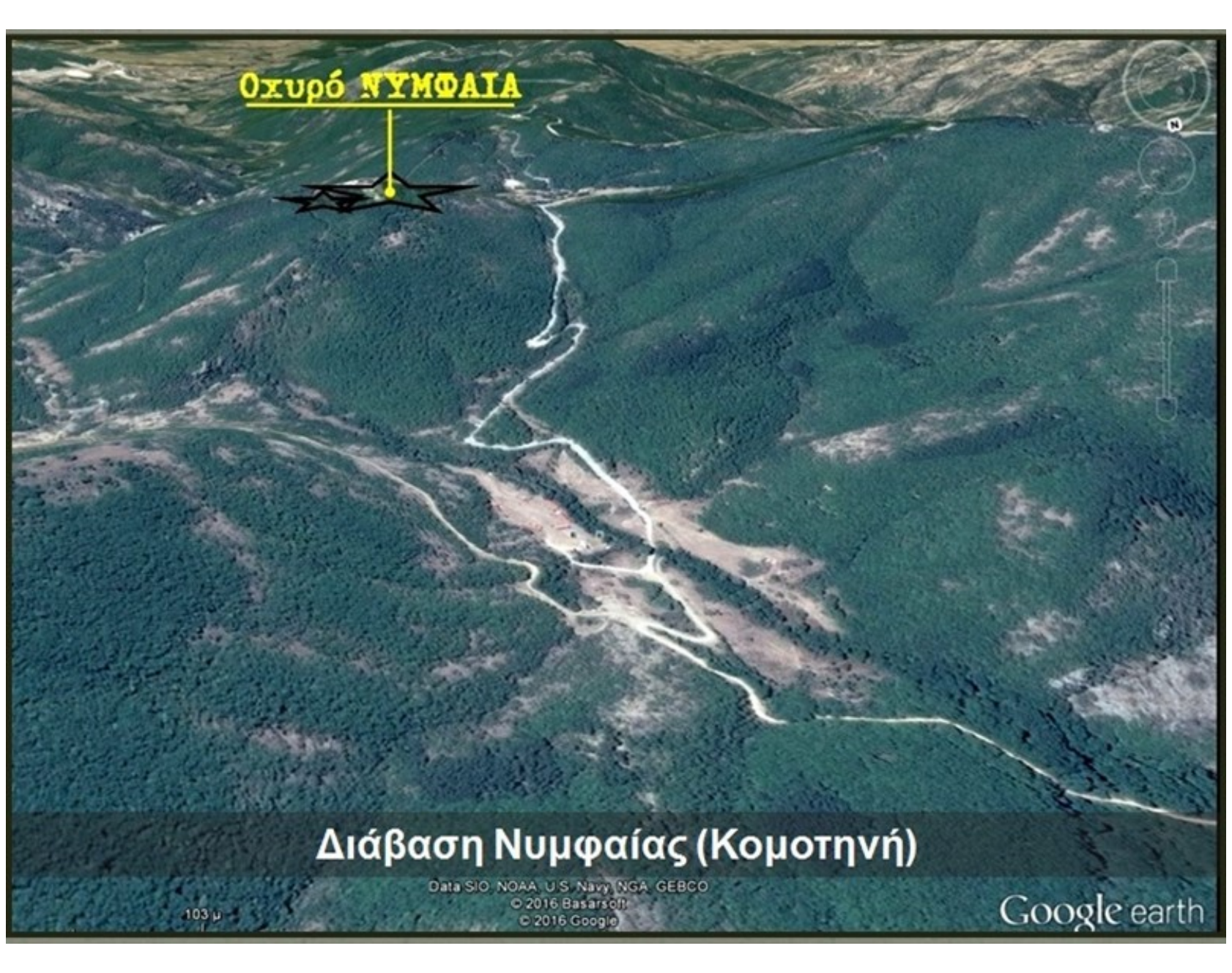

©2023 metaxasline.org · by Computer Experts